

Az angol progresszív aspektus elsajátítása

Az előadás egy nagyobb szabású kutatás előkísérletéről ad számot. A kutatás célja azoknak a nehézségeknek a megvilágítása, amelyek az időt különböző szempontból tükrözőtő nyelvek egymásra hatásai miatt akadályozzák a szemlélet elsajátítását egy újonnan tanult nyelvben. Ismeretes, hogy a nyelvek különböznek annak tekintetében, hogy az idő külső-, illetve belsőszerkezetét milyen módon és milyen fokon fejezik ki. A magyar elsősorban a külső időszerkezetre teszi a hangsúlyt, és a belső időszerkezetet morfológiailag, morfoszintaktikai szinten nem jeleníti meg, csak maximum lexikális úton. Így a magyar anyanyelvűek számára egy olyan nyelv elsajátításakor, mint pl. az angol, amelyben az aspektus is morfológiailag kifejezésre jut, különösen nagy nehézség megérteni a belső szerkezetet. Tanárként is tapasztalom, hogy a jelenlegi módszerek nem túlságosan célravezetőek, és a tanítás során, amikor már nem kimondottan az aspektus kifejezése a számonkért anyag, törlődik, de legalábbis gyakran figyelmen kívül marad. Mindez azért van, mert a tanuló nem sajátította el a szemléletet.

Jelen előadásban azt vizsgálom, hogy a magyar anyanyelvű gyermekek milyen típusú nehézségekkel szembesülnek az angol progresszív aspektus elsajátításának kezdeti szakaszában. Erre vonatkozólag három hipotézist fogalmaztam meg. Elsőként azt feltételezem, hogy nagyobb mértékben használják a progresszív alakokat, mint az egyszerű alakokat. A következő hipotézis szerint a magyar anyanyelvű gyerekek az angol progresszív szerkezeteket azokkal az ige típusokkal is használják, amelyekkel nem szabadna (eredményt és állapotot kifejező igék). Ugyanakkor azt is feltételezem, hogy az igeidő megválasztásától jelentősen függ a progresszív alakok használata (jelen időben gyakoribb használatot figyelhetünk meg mint múlt időben).

Célom az angol progresszív szerkezetek túlzott használatának elemzése és módszertani javaslatok megfogalmazása annak reményében, hogy az angol progresszív aspektus elsajátítása sikeresebb lesz egy jól kidolgozott, szemantikai alapú megközelítés után.

A kísérletben két nyolcadik osztály tanulói vettek részt, akik a négy feladattípust három tanóra alatt oldották meg. Mivel ennek az előtanulmánynak az egyik kiindulópontja az a feltételezés, hogy a magyar anyanyelvű gyerekek az angol progresszív szerkezeteket olyan igitípusokkal is használják kezdeti fázisban, amelyekkel nem szabadna, a tesztelésre mind a négy igitípusból választott igéket használtam fel. Első alkalommal egy irányított szövegalkotás volt a feladatuk, egy adott képregény és a négy igitípusból megadott igék alapján kellett írjanak egy rövid történetet. A második találkozáskor egy kiegészítendő tesztet kaptak, adott volt a történet csak a zárójelben levő igéket kellett beírniuk helyes formában a hiányzó részekre. A harmadik és negyedik tesztet egymás után írták meg. A harmadik egy fordítósos gyakorlat volt, adott volt a magyar mondat és a két adott angol mondatból kellett kiválasztani a magyar mondat helyes megfelelőjét. Végül az utolsó feladatuk képleírás volt, adott képek és igék alapján kellett leírják, hogy mi történik a képen.

A feldolgozott adatok alapján megállapítható, hogy az első és második teszt eredményei nem igazolják az első hipotézist, de a harmadik és negyedik teszt eredményei alátámasztják azt. Ezek az eredmények igazolják a harmadik hipotézist, miszerint az igeidő megválasztásától jelentősen függ a progresszív alakok használata. Míg az első két feladatban, ahol múlt idejű folyamatos alakot kellett használni kis mértékben használtak progresszív alakokat, a harmadik és negyedik tesztben, ahol a jelen idejű folyamatos szerkezetet kellett használni, jelentős mértékben használták nemcsak olyan igitípusokkal is mint, amelyekkel megengedett.